

P8_TA(2015)0347

Hipoteką reglamentuojantys teisės aktai ir rizikingos finansinės priemonės ES: Ispanijos atvejis

2015 m. spalio 8 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl teisės aktų, kuriais reglamentuojama hipoteka, ir rizikingų finansinių priemonių Ispanijoje, remiantis gautomis peticijomis (2015/2740(RSP))

(2017/C 349/07)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į peticiją Nr. 626/2011 ir 15 kitų peticijų dėl teisės aktų, kuriais reglamentuojama hipoteka, Ispanijoje (Nr. 179/2012, 644/2012, 783/2012, 1669/2012, 0996/2013, 1345/2013, 1249/2013, 1436/2013, 1705/2013, 1736/2013, 2120/2013, 2159/2013, 2440/2013, 2563/2013 ir 2610/2013),
 - atsižvelgdamas į peticiją Nr. 513/2012 ir 21 kitą peticiją dėl rizikingų finansinių priemonių Ispanijoje (Nr. 548/2012, 676/2012, 677/2012, 785/2012, 788/2012, 949/2012, 1044/2012, 1247/2012, 1343/2012, 1498/2012, 1662/2012, 1761/2012, 1851/2012, 1864/2012, 169/2013, 171/2013, 2206/2013, 2215/2013, 2228/2013, 2243/2013 ir 2274/2013),
 - atsižvelgdamas į svarstymus Peticijų komitete, kuriuose dalyvavo susiję peticijų pateikėjai ir kurių paskutinysis įvyko 2015 m. balandžio 16 d.,
 - atsižvelgdamas į 2014 m. vasario 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/17/ES dėl vartojimo kredito sutarčių dėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2008/48/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ⁽¹⁾,
 - atsižvelgdamas į 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/EB ⁽²⁾,
 - atsižvelgdamas į 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvą 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais ⁽³⁾,
 - atsižvelgdamas į Komisijos pareiškimą dėl 2014 m. kovo 12 d. Komisijos rekomendacijos dėl naujo požiūrio į verslo žlugimą ir nemokumą šeimų nemokumo ir antros galimybės suteikimo asmenims ir namų ūkiams aspektais peržiūros ir išplėtimo, 2015 m. gegužės 19 d. paskelbtą per bendras diskusijas bankroto bylų klausimu,
 - atsižvelgdamas į savo 2013 m. birželio 11 d. rezoliuciją dėl socialinio būsto Europos Sąjungoje ⁽⁴⁾,
 - atsižvelgdamas į klausimą Komisijai dėl teisės aktų, kuriais reglamentuojama hipoteka, ir rizikingų finansinių priemonių Ispanijoje, remiantis gautomis peticijomis (O-000088/2015 – B8-0755/2015),
 - atsižvelgdamas į Peticijų komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 128 straipsnio 5 dalį ir 123 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi daugybėje gautų peticijų informuojama apie tūkstančius tragiškų asmeninių atvejų, kai piliečiai netenka dalies arba visų viso gyvenimo santaupų, ir kadangi šiose peticijose atkreipiamas dėmesys į kliūtis, su kuriomis susiduria vartotojai, siekiantys gauti tikslios esminės informacijos apie finansines priemones;

⁽¹⁾ OL L 60, 2014 2 28, p. 34.

⁽²⁾ OL L 173, 2014 6 12, p. 349.

⁽³⁾ OL L 95, 1993 4 21, p. 29.

⁽⁴⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2013)0246.

Ketvirtadienis, 2015, Spalio 8

- B. kadangi Ispanijos pilietinės visuomenės organizacijos be perstojo protestuoja prieš šimtus tūkstančių išskeldinimo, nesąžiningų hipotekos sutarčių sąlygų taikymo ir nepakankamos skolininkų apsaugos atvejų; kadangi, pasak „Hipotekos aukų platformos“ („Plataforma de Afectados por la Hipoteca“ – PAH) – vienos iš šių organizacijų – per pirmąjį 2015 m. ketvirtį Ispanijoje užfiksuotas 19 261 išskeldinimo atvejis (6 proc. daugiau palyginti su tuo pačiu 2014 m. ketvirčiu); kadangi, PAH skaičiavimais, nuo 2008 m. Ispanijoje užfiksuoti daugiau nei 397 954 išskeldinimo atvejai; kadangi būsto neteko per 100 000 namų ūkių;
- C. kadangi dėl krizės poveikio išskeldintų šeimų, tebemokančių savo hipotekines skolas ir augančias jų palūkanas, padėtis tapo dar sunkesnė; kadangi Ispanijos vyriausybė kaip išimtinę priemonę Įstatymu Nr. 6/2012 numatė galimybę taikyti principą *datio in solutum*; primindamas, kad, remiantis oficialiais 2014 m. antrojo ketvirčio duomenimis, apsvarsčius 11 407 paraiškas principo *datio in solutum* taikymui pritarta 1 467 paraiškų atveju – tai atitinka 12,86 proc. viso paraiškų skaičiaus;
- D. kadangi nacionaliniai ir Europos teismai yra nustatę ne vieną nesąžiningų sąlygų ir praktikos atvejį Ispanijos hipotekos sektoriuje (žr. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimus *Pannon GSM (C-243/08)*, *Banco Español de Crédito (C-618/10)* ir *Catalunyacaixa (C-415/11)*) ir jų būtų buvę galima išvengti taikant direktyvas 93/13/EEB, 2004/39/EB ir 2005/29/EB, jei jos būtų iki galo perkeltos į nacionalinę teisę ir įgyvendintos Ispanijoje;
- E. kadangi Direktyva 2014/17/ES dėl vartojimo kredito sutarčių dėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto (Hipotekos kredito direktyva) bus taikoma hipotekos kredito sutartims, sudaromoms po 2016 m. kovo 21 d., taigi kreditoriai turės informuoti vartotojus apie pagrindines kredito sutarties sąlygas;
- F. kadangi, priėmus sprendimą *Aziz (C-415/11)*, Ispanijos valdžios institucijos pagal pagreitintą procedūrą priėmė 2013 m. gegužės 14 d. Įstatymą Nr. 1/2013 dėl priemonių, skirtų hipotekos skolininkų apsaugai sustiprinti, skolos restruktūrizavimo ir socialinio būsto nuomos (isp. *Ley 1/2013 de medidas para reforzar la protección a los deudores hipotecarios, restructuración de la deuda y alquiler social*);
- G. kadangi, priėmus sprendimą byloje C-169/14, Ispanijos valdžios institucijos 2015 m. gegužės 25 d. Įstatymo Nr. 9/2015 dėl skubių priemonių sprendžiant bankroto klausimus (isp. *Ley 9/2015 de medidas urgentes en material concursal*) paskutiniąja nuostata iš dalies pakeitė nacionalinę skundų dėl hipotekos teikimo sistemą, siekdamas ją suderinti su Direktyvos 93/13/EEB reikalavimais;
- H. kadangi Ispanijos parlamentas priėmė Gerosios praktikos kodeksą skoloms, susijusioms su įprasto gyvenamojo būsto hipoteka, veiksmingai restruktūrizuoti, tačiau dauguma finansų įstaigų jį ignoravo atsižvelgdamos į tai, kad jis savanoriško pobūdžio, taigi rezultatai stengiantis išvengti išskeldinimo ar taikyti principą *datio in solutum* labai riboti, nes tinkamumo reikalavimų neatitinka per 80 proc. nukentėjusiųjų;
- I. kadangi daugeliu atvejų bankai deramai neinformavo vartotojų apie rizikos, susijusias su siūlomomis investicijomis, mastą ir kadangi tokiais atvejais bankai nevykdė ir tinkamumo patikrinimų, skirtų nustatyti, ar klientai turi pakankamai žinių, kad suvoktų, kokią finansinę riziką prisima; kadangi nemažai nukentėjusių piliečių yra vyresnio amžiaus asmenys, viso gyvenimo santaupas panaudoję investicijoms, kurios, kaip jiems buvo sakoma, nebuvo rizikingos;
- J. kadangi, remiantis apytikriais skaičiavimais, per keletą pastarųjų metų 700 000 Ispanijos piliečių tapo finansinio sukčiavimo aukomis, nes bankai jiems nesąžiningai pardavė rizikingas finansines priemones tinkamai jų neinformavę apie rizikos mastą ir apie tai, ką iš tikrųjų reiškia neturėti galimybės naudotis savo santaupomis;
- K. kadangi nemažai finansinio sukčiavimo aukų atsisakė pasinaudoti Ispanijos valdžios institucijų pradėtu taikyti arbitražo mechanizmu;

Ketvirtadienis, 2015, Spalio 8

- L. kadangi Finansinių priemonių rinkų direktyva 2004/39/EB (FPRD) reglamentuojamos investicinių įmonių ir kredito įstaigų teikiamos investicinės paslaugos, susijusios su finansinėmis priemonėmis, įskaitant privilegijuotąsias akcijas (isp. *participaciones preferentes*); kadangi FPRD 19 straipsnyje apibrėžti subjektams, teikiantiems investicines paslaugas klientams, taikomi veiklos įpareigojimai;
1. ragina Komisiją stebėti, kaip visose valstybėse narėse įgyvendinamas sprendimas Aziz (C-415/11) ir Direktyva 93/13/EBB dėl teisės aktų, kuriais reglamentuojama hipoteka, siekiant užtikrinti, kad nacionalinės valdžios institucijos jų visapusiškai laikytųsi;
 2. ragina visos Sąjungos finansų įstaigas liautis piktnaudžiauti klientų atžvilgiu hipotekos paskolų, sudėtingų finansinių produktų ir kredito kortelių srityse, įskaitant pernelyg didelės palūkanų normos taikymą ir savavališką paslaugos nutraukimą;
 3. ragina visos Sąjungos finansų įstaigas stengtis vengti šeimų iškeldinimo iš jų vienintelės gyvenamosios vietos ir vietoj to imtis restruktūrizuoti skolą;
 4. ragina Ispanijos vyriausybę pasinaudoti turimomis priemonėmis ir rasti visapusišką sprendimą, siekiant gerokai apriboti netoleruotiną iškeldinimo atvejų skaičių;
 5. ragina Komisiją atidžiai stebėti, kaip į visų valstybių narių nacionalinę teisę perkeliama Direktyva 2014/17/ES dėl vartojimo kredito sutarčių dėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto (Hipotekos kredito direktyva);
 6. ragina Komisiją dalytis geriausios praktikos, susijusios su principo *datio in solutum* taikymu kai kuriose valstybėse narėse, pavyzdžiais ir įvertinti, kokį poveikį tai daro vartotojams ir įmonėms;
 7. atkreipia Komisijos dėmesį į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo generalinio advokato pareikštas abejones dėl priemonių, kurias Ispanijos vyriausybė priėmė siekdama ištaisyti Teisingumo Teismo 2013 m. kovo 14 d. nurodytus pažeidimus ir užkirsti kelią piktnaudžiavimo praktikai hipotekos sektoriuje, teisėtumo;
 8. ragina Komisiją atidžiai stebėti, ar veiksmingai įgyvendinamos naujosios priemonės, kurias Ispanijos vyriausybė priėmė siekdama išspręsti esamas problemas ir užkirsti kelią nesąžiningai bankininkystės ir prekybos praktikai;
 9. ragina Komisiją inicijuoti informavimo apie finansinius produktus kampanijas ir stiprinti finansinį raštingumą per švietimą, siekiant užtikrinti, kad ES piliečiai būtų geriau informuoti apie riziką, su kuria susiduriama išgyjant finansinius produktus;
 10. ragina Komisiją keistis geriausios praktikos, kurią įgyvendinant būtų stiprinama finansinius sunkumus patiriančių piliečių apsauga, pavyzdžiais; mano, kad bazinės žinios finansų srityje turėtų būti laikomos papildomu pranašumu vengiant pernelyg didelio išskolinimo padarinių;
 11. ragina Europos bankininkystės instituciją (EBI) ir Europos Centrinį Banką (ECB) parengti geriausios praktikos kampaniją, siekiant paskatinti bankus ir jų darbuotojus teikti aiškia, suprantamą ir teisingą informaciją; pabrėžia, kad vartotojai turi priimti informaciją pagrįstą sprendimą visiškai suvokdami, kuo jie gali rizikuoti, ir kad prekyautojai ir bankai neturi klaidinti vartotojų;
 12. kad būtų apsaugota ES finansų sektoriaus stiprybė, ragina EBI ir ECB imtis tolesnių veiksmų siekiant nustatyti reikalavimą bankams atskirti potencialiai rizikingą prekybą nuo indėlių priėmimo veiklos, jei tokia prekyba kelia grėsmę finansų stabilumui;
 13. ragina Komisiją ir ECB įvertinti Ispanijos arbitražo mechanizmą, pradėtą taikyti siekiant padėti piliečiams, tapusiems finansinio sukčiavimo aukomis;

Ketvirtadienis, 2015, Spalio 8

14. ragina Komisiją stebėti, ar Ispanija teisingai į nacionalinę teisę perkelia ir taiko su finansinėmis priemonėmis, įskaitant privilegijuotąsias akcijas, susijusias ES teisės nuostatas;
 15. ragina Komisiją imtis tolesnių veiksmų gautų skundų pagrindu ir atlikti reikiamus tyrimus;
 16. prašo Komisijos pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl šeimų nemokumo;
 17. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Ispanijos vyriausybei, Tarybai, Komisijai ir Europos Centriniam Bankui.
-